

Gepubliceerd in *Ons Erfdeel* 2016/1.

Zie www.onserfdeel.be of www.onserfdeel.nl.

[K] **TENTOONSTELLINGEN ALS ESSAYS
IN STROMBEEK**

Op 5 mei 2013 zei Jan Hoet in het cultureel centrum van Strombeek, een randgemeente van Brussel: “Het museum moet verzamelen, omdat er enkel sprake kan zijn van ontwikkeling van discours door te vergelijken en de verschillen te zien.” Maar een museum moet natuurlijk meer doen dan verzamelen. Het moet van zijn collectie levende materie maken. Dat gebeurt momenteel in Vlaanderen dankzij een uniek samenwerkingsverband tussen het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst in Gent (S.M.A.K.) en het cultureel centrum van Strombeek. In Strombeek zijn sinds 2013 tentoonstellingen te zien die inzicht verschaffen in de belangrijkste tendensen van de beeldende kunst vanaf de jaren zestig tot vandaag. Wie wil, kan die verhelderende wandeling door de recente kunstgeschiedenis herbeleven in het uitstekende boek *Museum*, dat niet alleen een visueel parcours biedt door de tentoonstellingen die er te zien waren, maar dat ook uit essays bestaat die de nieuwsgierige wandelaar een ruimer perspectief bieden. Zo leer je in de bijdrage van Wim Van Mulders niet alleen veel over schilders die vanaf de jaren zestig de kern vormden, maar heeft Nicola Setari het ook over de invloed van het virtuele beeld op de mens en de kunst, laat Frederik Leen zien dat we niet langer onbekommerd over de hedendaagse “sculptuur” kunnen spreken, schetst Patrick Van Rossem het belang van de lichamelijke in de kunst en breidt Rik Pinxten deze gedachte uit naar de vraag wat de hedendaagse kunstenaar ons over identiteit als gelaagde en dynamische constructie kan vertellen.

In het CC Strombeek wordt niet zomaar een historiserende blik op kunst gehanteerd. We zouden van een encenering kunnen spreken, waarbij markant werk van belangrijke kunstenaars op een intellectueel relevante manier uitgedaagd wordt door werk dat voor de specifieke tentoonstellingen geconcipieerd wordt. Zo ontstaat telkens een dynamisch geheel en gaat de kunstgeschiedenis herademen. Geen enkel overzichtswerk kon de voorbije jaren de evolutie van de hedendaagse kunst zo tastbaar maken als de tentoonstellingen in Strombeek.

In 2002 publiceerde Julian Spalding zijn spraakmakende boek *The Poetic Museum*. In het hoofdstuk ‘Elitism and Populism’ maakte hij duidelijk dat de conservatoren van musea meer inspanningen moesten doen om het publiek beter te leren kennen. Spalding stelde dat de conservatoren te veel bezig waren met de verdediging van hun “*jealously guarded terrain*”. Ik denk dat de waarde en de intrinsieke betekenis van kunst altijd centraal moeten staan en niet de smaak van het publiek. Ook Spalding wil dat niet, ondanks het feit dat hij nogal wollig schrijft dat een museum “a place of wonder and discovery” moet zijn. Dat doet aan Disneyland denken. Maar Spalding stelt wel een belangrijke mentaliteitswijziging voor: musea moeten minder “handboeken” willen zijn en meer op tijdschriften durven lijken: “*like magazines that contain articles of various length according to the subject and its potential to interest its readers*”. Je kunt dan natuurlijk maar hopen dat Spaldings idee niet te veel als een glossy ingevuld wordt, maar dat de presentatie het karakter van een cultureel tijdschrift krijgt.

Dat laatste is ook de invulling die curatoren van Museumcultuur Strombeek/ Gent, Luk Lambrecht en Lieze Eneman, aan hun project in Strombeek geven. Zij slagen er met de volle steun van artistiek directeur van het S.M.A.K., Philippe Van Cauteren, telkens weer in om vonken naar de toeschouwer te laten overslaan. Lambrecht en Eneman vergelijken hun manier van tentoonstellingen maken in *Museum* met een essay: “Het associërend samenbrengen van als historisch beschouwde museale kunstwerken met kunst van vandaag is en blijft de basis van ons streven om een zo breed mogelijk publiek te laten kennismaken met de fantastische wereld van de beeldende kunst.” Ook Van Cauteren benadrukt in

Links: Franz West, *Mandolinenmusik*, 1982–1987. Rechts: Peter Rogiers, *Orde & Tucht*, 2013. Beide werken waren in 2013 te zien in CC Strombeek tijdens de expositie *Upside Down | Let's Dance*.

zijn brief aan de twee curatoren dat de kunstenaar weliswaar centraal staat, maar dat zijn twee collega's nooit uit het oog verliezen voor wie ze werken.

Strombeek herbevestigt de premissen waarvoor het ooit tot stand kwam: het Cultureel Centrum Strombeek is een van de zes seculiere cultuurhuizen die op initiatief van de toenmalige minister van cultuur Frans Van Mechelen opgetrokken werden om Vlaanderen uit de sfeer van de cultuur in de parochiezalen te halen en aan volksverheffing te doen, door de blik van de bezoekers te verruimen. Nu is volksverheffing helaas een vies woord geworden, omdat men vreest dat dit synoniem is voor “belerend”. Met het project Museumcultuur bewijzen Luk Lambrecht en Lize Eneman het tegendeel. In een tijd waarin musea het met ingekrompen subsidies moeten doen, zo drastisch dat topgaleries als Zeno X in Antwerpen en Xavier Hufkens in Brussel over grotere budgetten beschikken, en dat de musea voor hedendaagse kunst in ons land hun artistieke en educatieve taken met moeite behoorlijk kunnen vervullen, wordt in Strombeek de deur wijd open gezet voor het publiek. Anders dan in musea is de tentoonstellingsruimte niet aan beperkte openingsuren gebonden. Waar kun je, behalve tijdens nocturnes, 's avonds nog in musea voor hedendaagse kunst terecht?

Bovendien worden de tentoonstellingen steeds ontsloten door verhelderende teksten, die ook online ter beschikking zijn. Hedendaagse kunst wordt enigszins bevrijd van het aura dat haar siert, maar

dat ook een last kan zijn. Het Cultureel Centrum in Strombeek is een aantrekkingspool aan het worden voor jonge hedendaagse kunstenaars en hun entourage. Hopelijk wordt dit unieke recept ook na 2016 verder toegepast. Het levert veel heerlijk op.

Parallel met *Een fresco*, de voorjaartentoonstelling in het Brusselse Bozar van de Franse kunstenaar Daniel Buren (één van de invloedrijkste kunstenaars sedert de jaren zestig), presenteert Museumcultuur Strombeek-Gent een drieluik waarin tal van facetten van diens oeuvre zullen worden belicht op basis van zijn wereldberoemde strepenmotief, met werk van Buren en van zijn tijdgenoten.¹

PAUL DEMETS

Website: www.ccstrombeek.be/museumcultuur-strombeek-gent

Boek: LUK LAMBRECHT EN LIEZE ENEMAN, *Museum*, MER Paper Kunsthalle, Gent, 2015, 384 p.

Noot

(1) Daniel Buren. *Een fresco*, van 19 februari t.e.m. 16 mei 2016 in Bozar, www.bozar.be/nl/activiteiten/81379-daniel-buren.